

Rapport avseende uppföljning av granskning av upphandlingar från 2010.

Melleruds Kommun

Februari 2012

Innehåll

1. Inledning.....	1
1.1 Bakgrund	1
1.2 Syfte, revisionsfråga	1
1.3 Avgränsning	1
1.4 Revisionskriterier och metod.....	1
2. Granskningsresultat	2
2.1 Tidigare utförd granskning	2
2.2 Uppföljning.....	3
2.2.1 Regelbunden kontroll av köptrohet.....	3
2.2.2 Fulltäckande upphandling	3
2.2.3 Hantering av avtal.....	4
2.2.4 Avslutande kommentarer	4

1. Inledning

1.1 Bakgrund

Under 2010 genomförde Deloitte en granskning avseende upphandlingsrutinerna inom Melleruds kommun. Bakgrunden till granskningen var att det är ett väsentligt granskningsområde då kommunen gör ett stort antal upphandlingar över ett år och att det rör sig om stora belopp. Det är viktigt att varje enskild upphandling hanteras på ett riktigt sätt utifrån lagen om offentlig upphandling (i fortsättningen benämmt LOU) och kommunens eget regelverk. Det övergripande ansvaret för kommunens upphandlingsverksamhet åvilar kommunstyrelsen. Detta ansvar innefattar bland annat att fortlöpande följa efterlevnaden av t ex kommunens policy för upphandling.

1.2 Syfte, revisionsfråga

Syftet med granskningen är att följa upp de synpunkter som framkom i granskningen 2010 och undersöka hur dessa har hanterats inom kommunen.

1.3 Avgränsning

Granskningen är avgränsad till de rekommendationer som lämnades av Deloitte i granskningen av kommunens upphandlingar från 2010.

1.4 Revisionskriterier och metod

Intervjuer har skett med tjänstemannen som samordnar upphandling inom kommunen och vi har gjort en genomgång av upprättade ramavtal inom kommunen. Rapporten är faktakontrollerad av de inom kommunen som lämnat uppgifter till rapporten.

2. Granskningsresultat.

2.1 Tidigare utförd granskning

Under 2010 genomförde Deloitte en granskning avseende upphandlingar inom Melleruds kommun. Granskningens syfte var att undersöka huruvida kommunens upphandling hanteras i enlighet med LOU samt att undersöka kommunens köptrohet utifrån ingångna avtal. En summering av granskningen som utfördes 2010 följer nedan.

Granskningen visade att i princip samtliga större upphandlingar för Melleruds kommun genomförs av en extern konsult i samarbete med Bengtsfors, Dals Ed, Färgelanda, Åmål och Säffle kommuner. Idag genomförs de flesta upphandlingar av en för Dalslandskommunerna gemensam inköpare som är anställd av Dalslandskommunernas kommunalförbund. Melleruds kommun har också anslutit sig till Kommentus upphandlingar inom exempelvis kontorsmaterial. Då kommunen köper tjänsten att genomföra upphandlingarna av en konsult får vi förutsätta att detta sköts på ett korrekt sätt. Vissa av de upphandlingar som granskades 2010 var inte upphandlade, detta gällde VVS-tjänster, andra byggtjänster samt vägsalt. Vägsalt ligger under gällande gränsvärde för upphandling men inte under det gränsvärde som gällde under 2009. Eventuellt behov av upphandling avseende byggtjänsterna skall ses över under 2010.

I granskningen från 2010 noterade vi att kommunen köpte in varor vid sidan av upphandlade avtal. Avseende livsmedel till en procentuellt mindre andel av totala inköp men till ett relativt högt belopp. Avseende kontorsmaterial och sjukvårdsmaterial till mindre belopp men till en större procentuell andel av de totala inköpen.

Kommunen höll en förteckning över gällande ram- och rabattavtal. Det finns problem med att hålla denna förteckning uppdaterad, framförallt med att få in nya avtal som tecknas. Aktuella avtal hade i vissa fall heller inte kunnat presenteras för oss i granskningen. Tanken inom kommunen var att alla aktuella avtal skall finnas arkiverade hos den tjänsteman inom kommunen som ansvarar för samordningen av upphandlingar. Så var alltså inte fallet.

Mot bakgrund av denna granskning rekommenderade vi kommunen 2010 att:

- ✓ Skapa en rutin för regelbunden kontroll avseende köptrohet inom kommunen samt att agera för att höja köptroheten inom kommunen.
- ✓ Kommunen bör se över sina inköp och säkerställa att alla områden där upphandling krävs också omfattas av ett aktuellt avtal. Upphandling skall genomföras inom alla områden där aktuellt avtal inte finns, till exempel avseende byggtjänster.
- ✓ Säkerställa att förteckningen över gällande avtal är uppdaterad, tydlig och tillgänglig för alla inom kommunen samt att alla avtal finns arkiverade och tillgängliga i original.

2.2 Uppföljning

Vi har genomfört en översiktlig uppföljning av tidigare genomförd granskning genom att intervjua den tjänsteman inom kommunen som ansvarar för samordningen av upphandlingar samt att ta del av information och nya system inom kommunen. Vi har valt att granska samtliga rekommendationer som lämnades vid granskningen som genomfördes 2010, resultatet presenteras nedan:

2.2.1 Regelbunden kontroll av köptrohet

Mot bakgrund av den granskning som Deloitte genomförde 2010 rekommenderade vi kommunen att skapa en rutin för regelbunden kontroll avseende köptrohet inom kommunen samt att agera för att höja köptroheten inom kommunen.

Kommunen har ännu inget kontrollsystem för att säkerställa att köptroheten inom kommunen är god, kommunen genomför ingen regelbunden kontroll av köptroheten och uppföljning av köptrohet är inte en del av kommunens internkontroll. Det som görs är att ledningen kontinuerligt informerar om vilka avtal som finns och hur och vart de anställda skall handla, dock upplevs en viss frustration från kommunledningen över att informationen inte får det genomslag som de önskar.

Kommunen har införskaffat ”Inyett” vilket främst är ett program som skall varna för dubbelbetalningar, betalningar av konstiga (höga) belopp samt beställningar från ”tveksamma bolag” eller bolag med betalningsanmärkningar eller andra ekonomiska problem. I systemet finns också en möjlighet att analysera kommunens betalningar leverantör för leverantör, vilket kommunen har för avsikt att göra. Hittills har man noterat att det finns ett mycket stort antal leverantörer, ca 2 600 stycken varav ca 80 % utgörs av leverantörer med två fakturor per år eller mindre. Kommunen kommer fortsätta att arbeta med analyser i systemet ”Inyett” och kommunen försöker också begränsa antalet personer som faktiskt genomför inköp, detta för att öka avtalstroheten.

2.2.2 Fulltäckande upphandling

Mot bakgrund av den granskning som Deloitte genomförde 2010 rekommenderade vi kommunen att se över sina inköp och säkerställa att alla områden där upphandling krävs också omfattas av ett aktuellt avtal. Upphandling skall genomföras inom alla områden där aktuellt avtal inte finns, till exempel avseende byggtjänster.

Denna fråga har kommunen jobbat en hel del med enligt kommunens tjänstemän. För byggtjänster som lyftes fram som ett specifikt exempel i vår granskningsrapport från 2010 har avtal numera upprättats. Även avseende denna fråga har kommunen börjat analysera sina inköp via ”Inyett”. Genom att analysera inköpsställen och leverantörer kan kommunen inte bara analysera inom vilka inköpsområden avtalstroheten är dålig utan kommunen kan också se vilka inköpsområden som saknar gällande ramavtal.

Kommunens bedömning är att så gott som alla inköpsområden som faller inom LOU idag täcks av ett ramavtal. Vi har också i vår granskning tagit del av en lista av gällande avtal samt information om samtliga ramavtal som finns presenterade på internet. Vi ser en stor förbättring avseende detta område jämfört med situationen 2010. Enligt kommunens

tjänstemän har man genomfört en analys i ”Inyett” avseende volymleverantörer, det vill säga man rankar leverantörerna efter inköpsvolym. Genom denna analys har kommunen undersökt eventuell avsaknad av ramavtal hos leverantörer med större inköpsvolym. Resultatet av analysen var att ramavtal finns avseende de allra flesta volymleverantörer, först för den fyrtioandra leverantören i volymlistan saknades ramavtal och då var 65 % av inköpsvolymerna täckta. Kommunen anser sig numera ha god kontroll och översikt över kommunens inköp och inom vilka områden det saknas ramavtal.

2.2.3 Hantering av avtal

Mot bakgrund av den granskning som Deloitte genomförde 2010 rekommenderade vi kommunen att säkerställa att förteckningen över gällande avtal är uppdaterad, tydlig och tillgänglig för alla inom kommunen samt att alla avtal finns arkiverade och tillgängliga i original

Kommunen använder sig numera av en web-baserad tjänst som kallas för ”e-avrop”. Via denna tjänst finns kommunens alla avtal samlade på ett strukturerat och bra sätt. Avtal finns också tillgängliga för både anställda och övriga intresserade att ta del av via en hemsida (e-avrop.com). Avtalen i original skall finnas samlade hos den tjänsteman inom kommunen som ansvarar för samordningen av upphandlingar och rutinen är numera tillfredställande. Det finns dock några luckor med det rör sig främst om avtal från tiden kring vår ursprungliga granskning, således från 2010 och tidigare.

2.2.4 Avslutande kommentarer

Vi noterar att kommunen har genomfört insatser för att öka köptroheten bland annat genom minskning av antalet anställda som genomför inköp. Kommunen har också införskaffat programmet Inyett som kommunen kan använda för att underlätta analyser av köptroheten inom kommunen. Vi ser positivt på denna utveckling men noterar samtidigt att kommunen inte genomför löpande kontroller av köptroheten vilket var en av rekommendationerna vi lämnade 2010.

Kommunens svar är att kontroller blir överflödiga då man redan vet att det finns brister inom området. Istället genomför kommunen eller kommer att genomföra analyser av inköp så som beskrivits ovan. Vidare överväger kommunen att installera något som kallas ”e-inköp”, införandet av detta skulle öka köptroheten dramatiskt då kommunen vänder på inköpsflödet. Till att börja med måste det finnas ett ramavtal för att det överhuvudtaget ska gå att genomföra ett inköp. Finns avtal på plats inleds inköpet med att en beställning görs, inte till en viss leverantör utan direkt i systemet. Beställningen går iväg till överordnad chef, attesterar vederbörande går beställningen vidare och blir per automatik beställd från den leverantör och till det pris man avtalat om. Detta torde vara ett effektivt sätt att höja köptroheten inom kommunen.

Avseende våra övriga rekommendationer från 2010 anser vi att kommunen tagit till sig av dem och vidtagit åtgärder för att förbättra verksamheten i linje med de rekommendationer vi lämnade 2010.

I samband med denna uppföljande granskning konstaterar vi att en inköpare på kommunalförbundet fortfarande bistår kommunen i de flesta upphandlingarna. Vi noterade också att inköparen på kommunalförbundet också har genomfört granskningar av att rätt priser använts av leverantörerna när kommunerna avropar från ramavtalen.

Granskningen visade att vissa leverantörer använt för höga priser när de fakturerat och således brutit mot det ramavtal man tecknat med kommunen. Detta är en fråga som inte togs upp i vår granskning från 2010 men frågan är intressant och svår för kommunen att skydda sig mot. Vi ser positivt på denna typ av granskningar.

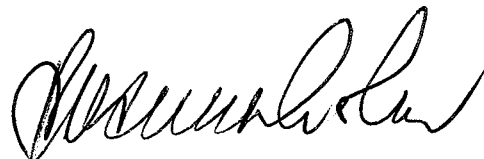
Mot bakgrund av denna uppföljande granskning rekommenderar vi kommunen att:

- ✓ Fortsätta att arbeta aktivt för att höja avtalstroheten inom kommunen samt att genomföra regelbundna kontroller för att motverka felaktiga inköp och för att upptäcka var problemen är som störst.

Karlstad den 21 februari 2013

Nils Nordqvist
Revisor

Hans Wennerholm
Certifierad kommunal revisor